

Adelsö.

Färentuna hd,
Uppland.

Locken.

Af Färingatuna härad eller Swatsjö
lään, är Adelsön längst uth i Björk
fiärden belägen, och nu gemenligen kallad
Alsnö, eller Alnu och Alnö, hafvandes
sin egen, mitt i Kongl. Hofgården upbyggde
kyrka, af önn nämder Alsnö kyrka, till
hvilken den näst hoos på söder sidan
belägna Björköön beräknas, samt Kuroön,
emedan desse Öjar äro hwar annan när-
most gräntzande, och de förre begge
allenast med ett sund skilliachtige,
den ena af Konungasätet, den andra af
gambla handels och hufvudstaden namn-
kunnige; den förra något öfver En half
mjöl läng ifrån söder till norr, och En fjer-
dedels mjöl smal, inneslutter wid pass
30. behälna Bondegårdar, och några Läte-
rijen, sosome Hofgården, Tjiftta, Stenby, Kalsta
och Därbj; Men Björköön, som af Jmwänern
kallas Bjlande (: thet är Stadzlandet och nu
är ihopgrod med en annan i söderen
belägen skogweven öö Grönso benemd,
begge knapt en ottondedels mjöl stoore.)
hafwer fordom hijsat och burit Iweriges
gambla hufvud Stad, af sin fordom stora
handl. kallader Birka eller Birkö, spisar
och uppehaller nu allenast två Skatte och
tree fräle Bondegårdar, hvilka dock på
söder sidan ifrån rätta utrgambla Bystadz-
platzen upbyggde äre. Sielfwa rummet
dar Staden fordom ståt, behåller fuller

Adelsöön

Kuroön

Björköön.

Bröckö Borg.

ännu sitt gamla namn kallat Bjstaden, fast Bänderne den uprogt till en skön fruchtbar åker, bestående af bara fest svart-mylle, som de ännu uthi några hundrade framledne år alldrig behöft göda. Näst vid Bjstaden är en hög klippa emot nordväster Trökanten belägen, hwilken forna tiders Inwånare på den ena sidan med stora Grästens wallar hjälpt naturen att befästa, på det de vid hastigt påkommande fiendtlige infall, måtte, inom denne ännu så kallade Borg, taga sin tillflycht och hägn, och där om sitta sammanförda godz tillstuta Borgarlukan eller Porten, efter hwilken jämwäl ännu efterdomen synes förutthan det att. iag år 1686. d. 6 Maji hafwer self, wid Jordens upkastning, af Bändens Erich Anderssons tillhiälp, med en Spade, uthi Ingången funnit både en rästig järn-nagel och Märta, med många Ekeakåhl, som Gwarlefwor efter deß, af de fiendtlige Rijssar och Caroler, förbrände Port och Stälpar.

Staden war ännu i flor wid år --- da Ansgarius —

sa manstarker att —

De öfwer tusende så wäl kring Borgen och wid södre udden Agnholmen, som på nordost udden Kugghamn, och att intill den så kallade Galgslåtan och Offer Lunden, fordom upkastade ättebackar och begrafning platzer, betygga och så nogsamnt att en stoor mycken hest af folk ifrån longlige och hedna tider här bodt och bygt hafwa,

Men ifrån denne Uthergambla, dock nu
aldeles förstörde Sveriges hufvud och handels-
stad wille jag äther låtha färga mig tilbakes-
sättiandes mig gint öfwer Sundet till för-
bemette Adilsoon, Björkö Stadz forna Konun-
ga sate, som af sin Uppbyggjares konung
Adils namnen kallat Adilshoff, och nu Alznö
Konungshuus, eller Adles ös Slott, fordom 46.
alnars långt, och 22 alnar bredt, med wähl
förwarade källare, och en större wästan i
huset, samt ingången eller en Pwala på
sodre sidan, som att ännu märkeligen sy-
nes af des behållne 3. alnars höga murars
grundwalor och fundament, innom en dubbel
wall och fyrkantig graf, fordom mycket
wähl och lustigt beläget på en udde, som
skuter sig något ljtet uth i Sion, hafwandes
uthscende lunnan för in äth Björkstäm på
Björkö, och så öfwer hela Sion, neder äth
Åkeröön, Blockhuuspund, Borgskog wid Tällis-
wijken och Euhörna landet i Sudermanland,
Östan för synes hela Munsoön och de orterne;
Nordan om widar sig Trögbolandet ^{med} och några
orter i Upland; wester om hafwer det sielfva
öön; men öster om huset samt norr och
westnorr uth med Sion, ett långt stycke
hafwer Kongsträdgården warit mächtige lustigt
belägen uth wid siöstranden, hwarst den
ännu till en stoor del finnes behållen
af kersbars och Parunträ, som af gamla
Roten upprunnit hafwa.

Adilso Konungshuus

Brede wid Konungshuset på wästre
sidan finnes trenne i hedendomen upgjorde
Konglige och Ridderlige Personers ättelögar,
bland hwilka den störste närmest kyrkian,

Adilshögen.

berättelser
änne efter gamla mäns sägen och traditioner
kallas Adilshögen, emedan Konung Adils, som
lefdes uthi den 5. seculen efter Christi födelse,
och war Konung Hakon Rings Sonesons Soneson
här under med flere Konungar af sin
Släkt begrafven ligger, På hwilken
Kongl. Atteshög, hafz Klockstapulen i många
förledne år stått uprest, men nu litet
derifrån nederflytter på en annan flat
och till en atteshög anarnader kulle, och
Adilshögen i Klockstapulens ställe, af denne
tidens Jordägare afwan uppå litet planerad,
och med en upbyggder Wädergwaru beswärader.
De andra högars namn och begrafningar
kan man nu mehra icke weta, men synes
af deras stoorlek, att hafwa varit märke-
lige mäns högar.

Kofgården.

Straxt wid Adalshuset och på wäst söder
sidan uthom grafwen, finnes änne hoffolkets
twänne ledige källare grunder behållne, samt
nordan om dem, Spiselgrunder til Träbyggnin-
gar och deras Stenfötter, föruthan alla dhe
gambla källare som de nu där i kofgårdarne
sittande bönder till sin nytta ifrån nu-
dergång uptagit hafwa, På att här af klar-
ligen synes, att detta hafwer fordom varit
en fullkommet kongsgård, i äldsta tidernes
mycket namnkunnig, och bebodder af konun-
garne, då Biörkö varit hufwud Stad, och
än langt därefter, ty här hafwer Konung
Magnus Ladulås haft sitt Hoff änne år 1282, då han her
på Alnäs lät till sammantaga och uthgifwa en Stadga om
Landtyd och Tjufwernare kring om Riket, föruthan äthskil-
lige andre här daterade Bref och Privilegier, undertiden
och så wistandes på Kongberga, wid Strängnes Stad, som af några
Klosterbref finnes.

Peringskiöldts Mon. III.